

den: tot in de 'tweede fase'; dan zou de Nederlandse regering immers weer volledig baas zijn in eigen huis. Voorshands geschiedde na Eisenhowers veto niet méér dan dat in juni een instructie werd opgesteld voor een 'bevelhebber der Nederlandse strijdkrachten' en dat in juli aan de koningin werd voorgesteld, kolonel de Bruyne als zodanig te benoemen; nog voordat zij op dat voorstel had kunnen reageren, deed de Bruyne weten dat hij voor de hem aangeboden functie niet in aanmerking wenste te komen. Het bevelhebberschap bleef dus vacant; wel werd bij koninklijk besluit bepaald dat met ingang van een nader te bepalen datum luitenant-kolonel P. L. G. Doorman, in '40 adjunct-militair attaché te Brussel, benoemd zou worden tot chef-staf van de bevelhebber der Nederlandse strijdkrachten en tot waarnemend bevelhebber. Dat besluit droeg de datum van 22 augustus '44. De tijd ging dringen.

Eisenhowers veto had de prins pijnlijk getroffen. Wat hem vooral dwars zat (en jegens vertrouwde relaties als Bedell Smith en de aan Eisenhowers staf verbonden ex-ambassadeur Anthony Drexel Biddle Jr.¹ zweeg hij daar niet over), was dat hij in wat kennelijk een van de belangrijkste perioden zou worden in de gehele geschiedenis van Nederland, zou zijn afgescheept met een onbeduidende functie; wij veronderstellen dat zulks de koningin even dwars zat als hem. Op 26 of 27 augustus nu kwam haar een krantenbericht onder ogen waarin sprake was van de *Forces Françaises de l'Intérieur* en hun (in Londen geposteerde) bevelhebber, generaal Koenig. 'Op hetzelfde ogenblik', zo schreef zij later in *Eenzaam maar niet alleen*, 'begreep ik dat iets dergelijks voor onze binnenlandse strijdkrachten tot stand moest komen'²: eenwording onder een bevelhebber, onder prins Bernhard. Telefonisch polste zij vervolgens eerst Gerbrandy die zich positief uitliet maar haar naar van Lidth, de minister van oorlog, verwees, en daarna de prins die enthousiast reageerde. Voor de koningin was de eventuele benoeming van de prins mede van belang omdat er de latere benoeming tot opperbevelhebber als het ware logisch uit zou voortvloeien.³

¹ Drexel Biddle had begin '44 ontslag genomen uit de diplomatieke dienst; hij was nadien lid geworden van de staf van Eisenhowers politieke adviseur William Phillips.

² Koningin Wilhelmina: *Eenzaam maar niet alleen* (1959), p. 363. ³ In *Eenzaam maar niet alleen* (pag. 363-64) schreef koningin Wilhelmina dat de leden van de *Forces Françaises de l'Intérieur* 'bij hun inlijving bij de Geallieerde legers de status van combattanten (kregen)', en vervolgens, na melding te hebben gemaakt van prins Bernhards benoeming: 'onze jongens zouden nu niet meer door de Duitsers als *franc-tireurs* mogen worden neergeschoten. Nu was de vijand verplicht ze als krijsgévangenen te behandelen indien zij in zijn handen vielen.' Het is heel wel mogelijk dat de koningin dit alles heeft overwogen, maar men vindt dit motief in de in die